

Niamuno Sargas

brošiams Lietuvininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas pėt-nyzeją iškūdamas, kaštūja prie arežiausiojo pušto ar per gromatnešį apsteliūtas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laikraščio spaustuvė priima apsteliūtinimus.

Apšaknmai į Niamuno Sargą įstatomieje kaštūja po 10 peningiu už toją smulkeis raštą išspausť eile ir yra šio laikraščio spaustuvėje priimami. — Gromatas dėl laikraščio rašomas priima redytojas Ragaineje (Ragnit).

Mr. 19.

Ragaineje pėtnyzejoje 8. maju

1885.

Nauja įešla.

(Pabaiga.)

Tokią tai palgintą ir ant mokslisko ramato palaipintą kalbą reikia wartoti lietuviškame rašte. — Mes Prūsijose gyvenantieji Lietuvininkai to nei suprantame, nei žinoti norime. O tai yra didelė negera. Mes esame gatawi wirti toji pat šnipinį, taip nekurię kad padarė rašymu. Mes kartomeji prie mokslisų kampūtu škeitytinu (jauo knigas spauzdindami, wienol rašome lietuviškoms, t. e. lotyniškoms rašytinėmis) taip pat kaip ir Latwe, o Lietuwi-Zemaičiai wartoja udegiūtas lotyniškias škeitytines, titi wėl bambūtas lentiškas, o ne mū taip šenei nekurię emė rašyti išžargonis moksliskomis škeitytinėmis. Yra aišku, kad kalba ir raštas, dėl to kad Lietuwininkai žendien nemato išnašumo ir reikalingumo wienybės, musu gimine traukia į bedugnį, į iringą. Staudu yra apie tai mišlyti, staudu yra matyti aną gimines klaidžiojimą; bet nėra pagalbos, kol wisi nepamatys to, jog Lietuwos wienybė reikalauja ir wienosio rašto, o kiek galima, ir kalbos wienos arba dwiejų: lietuviškos ir latwiškos. Dūt, Diewe, kad ilgai nereiktu laukti susiwienyjimo musu gimine kalboje ir rašte.

Jau kad mes patys sawe ardome wiens fitą apfalbedami, neužseidami ir apjūdami dėl titejimo ir kalbos, tai ir swetini ne mažiaus mus šlogina. Musu gimine neša sunkų swetimą jungą. Didžiausiąją dalį wargina mū metu padalijimo Lietuwos ir Lentijos — Mastolius. Musu žmonės lieja už jį jauo kraują karūse, o Mastolius kaip atmoka? Parwaro daugybės burlioku į Lietuvą ir jiems žemės dowanoja, atima lietuviškias wėros ir mokslu knigas, releidžia knigu spausť, uždraudžia mokslawietęse (šulėse) lietuvišką kalbą. Riti musu gimines wargai yra matomi ir žinomi; jau ju neminešime. S.

Žmogus iš prapulsdytos garbės žmogudys.

Titras nusidawimas. (Pagal wotifą.)

(Priemazga.)

„Nusimines ir atšleides, neįžinodamas štreblinė kepture gilei nusimaufes, kaip kad ver tai atims negywošios prie-gimties nepožišlamu boeziau patapes, buwau nenušimandamas šiauru talseliu toliaus ejes, kurs mane per tamsiausius tankumynius wedė — kaip staiga užtimęs paliepias balsas mano priešakyje sužuto: „Stui! sustok!“ Balsas buwo wifai arti, mano sumišimas ir nuspaustoji kepture mane atlaikė apsižwalgti. Atis augstyn pateles pamaciau piktą wyką ant manes ateinantį nešinę rankoje drutą, kalotą kucių. Jo stonas buwo kaip milžino — mano pirmasis išgaštis buwo mane tai wėryjanti padares, o parwas jo ūbos buwo geltono Malatu murino judymo, iškurio baltymas wienos žwairios alies ili baisumo išsistume. Jis turejo, wietoje diržo, druta wime dwilintai aplink žalią wilnoną žernėgą apsisules, kurioje platus neswetiškias peisis kalė pištules kybojo. Priešaukintai atšikartojus mane šylinga ranta brutai nutwėrė. Balsas žmogaus mane buwo išgaubies, ale pamatymas wieno piktadejo mane padragino. Bumyje, kuriame dabar buwau, turejau priejasti mū korno teisaus žmogaus drebėti, ale nei mū jofio daugiaus piktadejo pleško nusigąsti.

(Dar ne wistas.)

Alpie bites.

(Priemazga.)

III. Tružas apie bites.

Ne gana, kad išgelbėsi bites mū ligu, reikia taip jau joms pagelbėti ir sudrūdėti, rupintiesi, kad greičiaus perėtu wai-fus ir pacios be reikalo nenyktu; dėl to turi daboti, kad awilhyje butu gana šilta, kad, ne wifai dar apsištadbjus orui, ne-

lektu be reikalo į lauką, nės pawasario wejas ir šaltis labai jės naifina. Dėl to gerai iš pawasario šaltomis dienomis uždanginėti kūmi nors škyles mū saules spinduliu. Daug greičiaus bites aisi-griebia, jei jės iš pawasario maitini ar atšiesiu medumi (atmiešus du šitlu wandens wienu šitlu medaus), ar kiaušineis (suplakus kelis newirtus kiaušinius į atšiestą medų). Duda taip jau bitėms wiena atmiešą calciūmą — kiaušinei ir pienas padrutina jės bewėit taip jau kaip ir dicju būna. Žeigu ne parantu dūti kornam awiliui maitą škyrūmū į widų, gali berti wifas bites kruwoje, pastates taji už kofiu 50 ir daugiaus žingūnū mū awilyno. Benimos tokiu budu bites antš-čiaus išsiper wai-fus, įgyja daugiaus bei-mynos. Gerai taip jau padrutinti nu-wargusiūsus per žiemą awilius bitėmis iš šiorejiniū awilių; idant perneštios į naujajį gyvenimą bites nesugrįžtu reikia padrutintą awilį nuwėžti į fitą wietą už kofio treczbalio ar pusės mylios mū awilyno. (Awilius šilnoja ir wėja wafare jau jutemus.) Bet gali ir šitaip padaryti: šilpnąjį awilį perkelti į wietą šipresniojo, o šiprųjį į wietą šilpnėsiojo; tada bites grįždamos iš lauku korną lėks į senąją wietą ir, tokiu budu tādū awiliu įusimaišys: smarčius nusimažys, o šilpnas is pasididys. Riti syki wifai nepareina štriaušti smarčiuju awiliu (neteisybė daryti smarčiams awiliams), nės tarp daugumo atširanda wienas fitas awilys ju netikusiu bitinu ar wifai be bitino, trumpiaus šakant, neįstikimas; tada neprivalai pasigailėti jės išdalyti tarp ištikimuju šilpnėsiniū: turesi wieną ar du awiliu mažiaus, bet wisi bus tikri ir dūs daugiaus pelno. — Wisą fitą „pawasario tružą“ reikia stengtiesi pabaigti iki pusės liepos (julijaus) mėnesio, idant špietimas nesusiwielintu.

Wafaros tružas. Wafarą bitininkas tur darba su spieceis. Spiecius leidžia tik tie awilei, kur yra per wirbų beimynos ir bitinu perai. Wienas ir tas patš awilys gal špiesti kelis šyčius; pir-

mojo spiečiaus (ju senūju bitinu) gali laukti išeinant, jei avilyje matyti yra nesugadinti bitinukai liždelei. Jei išejus pirmamiam girdėti avilyje bitinu birbimas, tai žinot kad eis dar ir antriejie spiečiai (tarkiausiai tai atsitinka dewynio-mis dienomis pasčiaus). Pirmasis spiečius eina tikrai gražioje dienoje ir tai prieš pietus; antriejie spiečiai gal eiti ir po pietu. Pirmasis spiečius tikresnis už antriusius. — Einant bitėms iš avilio bitininkas netur nėso daryti, tik žiūrėti kas dedasi, ar išejo drauge bitinas, ir kur sūsimės. Jei pirmasis spiečius išejęs tūjais skiriasi nū avilio ir pradeda mestiesi, žinot, kad bitinas drauge išejo, jeigu mėtosi į žalis, tai gali numanyti, kad jis nesuranda bitino: matai, kitas senis bitinas ne labai palečia ir išlešes iš avilio tūjais frinta ant žemės. (Tū del labai gerai prieš pradėsant bitėms spiešti čyptai nupiauti aplink avilį žolę.) Ži reikia tūjais sujieškoti, jei galima, ir patupdinti ten, kur labiausiai spiečius laukioja — tame daigte jos ir sūsimės. Antriejie spiečiai tankei ilgai nesusimeta už tai, kad ju jeis išeina kartais keli bitinukai su sykiu: matai bitės nežino ktram pastui sekti, ir kaip kada sūsimeta dvejose vietose. Jei toks spiečius gana didelės, jį gali taip styriumi ir sūsemti. — Pirmasis spiečius greitai nusirando savo naujame gyvenime, dėl to antriejie tankei ilgai nenutyla, įpač atsirodus avilyje dviem ar daugiau bitinukų. Tokį avilį gerai palikti per naktį atvirą: nū wėjumo bitės pradės įpaustiesi į krūvą ir užmūš atliekamus bitinus. Naujai sūsemtūsius spiečius gerai yra padrutinti, įdėjus jiems peru iš seniu avilio. Jūs tu peru jos išsiperės saw ir bitina, jei spiešdamos kaip nors jū neteko. Pasibaigus spietimui, bitės pradeda jau eiti į darbą iš tikruju, nės besitraukiant spietimui mažai ką padaro. Dėl to kū ankščiau bitės atspiečia, tū geriaus bitininkui; laimingai sūsems spiečius, jis ne ką weikia iki rudens.

(Dar ne wiskas.)

Apie uodos jaugone.

(Priemazga.)

Muizėjus liepė maudytiesi tešanciam wandenėje del kūno čyštumo. Jauniktis ir jaunoji prieš šwobą turėjo nusiman-dyti wandenėje baltinio ar alkos (priudo). Tos maudytwės buvo sumegztos su ti-kejimo žmonėmis (papratais): Kunigai turėjo mazgoti rankas ir kojas, pirm ne kaip ejo į bažnyčią ir taip pat darė au-kas (apėras) atlie; wryčiausias kunigas maudėsi prieš koją diemmaldytę (Diewo fluzimą), didžioje julygimo, sutarimo die-noje jis maudė kūną penkis sykius ku-linio wandenėje, o rankas ir kojas maz-gojo dėšint sykiu. Wartojimas maudy-niu mažne wienintelei upeje neleido tarp žydu įsigyventi wifutinoms maudynėms, tiktai didturcei turėjo sawo pirtis, norint be jokio išpūšimo. Tiktai kad Palaištyna pasidare Rymo walscziumi, Rymijonai pa-statė maudynes wartojimui ten gyvenan-cziuju Rymijonu.

Pas Gryfonus maudynes buvo war-tojamos labai placzi. Saw nū senowės

Gryfonai pažino swarbumą maudyniu, matydami, kokią šaunią įtekę ūdos čy-stumas tur į išlaikymą ir pagerinimą sweikatos. Pirmoje meile Gryfonu buvo mazgojimas koju, ką mes galime aiškei suprašti, apmilydami, kad Gryfonai fe-liudawo seniausioje gadynėje pėsti, o ir kojas apaudawo sandalėmis, naginėmis. Homeras sawo giesmėje pasakoja, kaip karįgei trojiskiojaro faro metą gawino sawo nuilfussij kūną maudynėje.

Gryfonai pašimęgo daug daugiaus šaltomis ne kaip šiltomis maudynėmis. Nusimanę jie mostyjo kūną alejeis, o pa-stui kwepalais (parymais). Ne tik wy-ristkei maudėsi (Gryfonijoje), bet ir mo-teris; juk ir šešauintės nesibaugtė šalto wandens, o Spartoje wartojimas šiltu maudyniu joms buvo uždraustas.

Ne tik del dijetikos Gryfonai wartojo maudynes, bet ir del gydyniu. Gryfu daktarai nekuriuose ūdos ligose liepė war-toti šaltas ir šiltas maudynes. Jū wan-dens gerimas iš tulu metalingu (mineralu, naugiu) šaltiniu nebuwo nepaprastu daigtu ir tankei ejo ant sweikatos. Taip Gipo-tratas šneka apie pasigydytą nū raupsu per wartojimą šiltu maudyniu. Aristotelis pamena wieną šaltinį Dėsaliwoje, kūr greitai gydės šlaudulius gywoliams ir žmonėms. ūdos jaugonė ir iš grožybės priežasties turejo didelį swarbumą. No-rint Gryfonai yra pašilę toli gražu nū Rymijonu, wienot ir Gryfonai daug mo-tejo ūdą pagrojinti.

Kad dabar pažiūrėsim į ūdos jaugonę pas Rymijonus, tūjais pamatyšime įstabi-štirtumą paprociūse ir nūmonėse, ne kaip pas kitas gimines. Gryfonai maudėsi del išlaikymo sweikatos, kaip matėme; o Rymijonai czia jieškiojo liufmybiu, šlansto-mumu, ir galime sakyti, kad maudynes išlepino Rymijonus. Labai Rymijonai mėgo šiltomis maudynėmis. Jti prasi-dedant antramiam puniškamiam karui (219 m. pirm gimus Kristui), Rymijonai maudėsi ir plaute Tiberio upeje, bet nū to laiko emė pasigauti namines maudynės, dermos (thermae), kur kėlė didelį izkil-mingumą. Tiktai waldant Neronui pasi-sekė wienam grytoniškam daktarui atkelti šaltasias maudynes. Norint pradžioje buvo ne mažas pasisekimas, bet pastui wėl apšileido. Wifūse kraštūse, kuriūs Rymijonai įmė, jie pastatė didelį šaltilių dermu, kuriu griuweje daugiur ir šen-dien tebėra, t. a. pas Trierą, Baden-Baden'ą, Aachen'ą ir t. t. Puikumo Rymijonai nešigailejo, ne tiktai statydami ir įtaisydami sawo maudynes, bet ir del maudymosi buvo baises daug pinigų iš-leidžiama. Wandenį taiše kwepincziū bran-giauseis alejeis, o po maudymosi tepėsi brangiausiomis mostimis. Didturcei Rymijonai statydino sawo maudynes iš bran-giausiojo marmulo, o maudymo geldas darė iš šidabro ir aukso. Jū rykai maudynėje ne retai buvo pataisyti iš bran-giųjų naugiu (metolu).

Norint šiltos maudynės labai yra naudingos del ūdos, jeigu mes ne per tankei jas pasinaudojame, bet tankei war-tojamos šiltos maudynės susilpnina ner-wiskąjį sistematą (dirkniškąjį, gysleliu dawadą). Sepumas, Rymijonu jieškomas maudynėje, turejo piktą įtekę į ju papro-

czius; nės jiems neuzteto walgymu ir gerimu maudynėje taifomu, jie maudynes padarė tešawimo wietomis.

Brangis už maudynes buvo labai įmanomas. Deturcei tankei galejo maudytiesi bytai, ir gaudawo dawanomis alėjus ir kwepalus. Tokie dosius buvo tūmet ir waldytė ir didturcei (daug-manczei).

Perškaitę tą wiską pamatyšime, kiel daugiaus senowėje žmonės darė del ūdos jaugonės, ne kaip mes. Musu pirtysse rasi pašieniūse pašilus plantus; ten yra trošnis iš akmeniu sukrauta, asla tankiau-sei wifiskai negrįsta. Pirtysse postatomas kūbilas šalto wandens, į turį pirtininkai įmerkę laiko wantas*), furias pastui ant trošnies kūtina ir pašilusius garūs stowėdami wantomis plešija, „šakanyja“ su-plufussij per nedelę (šwaite) nū darbu kūną. Plaunasi ar wandenyje iš kūbilo arba pašilufdo alkuteje (prudelėje, ežerė-lyje) prie pirties iškastoje (o kartais su-šihildo wandenį kūbile tūmi, kad raudonai įkaitusius trošnies akmenis įveda į kūbilą). Tokia tai musu pirtis su langeliu, užti-šama pašulu kamščiu, o widuje apšwie-cziama tamšia žwolute — ar ji gal susi-lyginti su Rymijonu taip bagotai parengto-mis dermomis?! Berods jau ir musu žmogus ima rupintiesi apie pirtį, apie iš-laikymą kūno sweikatos, bet dar toli, toli esam: nū to, ką moklas liepia daryti del ūdos jaugonės. Gywendamas tarp Lie-tuwininku Prūsūsse gawau matyti, kad jie pircziū nei maudyniu wiskai netur — o už tai pas jās kūno apšinešimas tur buti labai didis. Kada tai mes daryšime taip, kaip moklas ir sweikata musu reikalauja?!

New-York'is 8. II. 85. J. Szl.

*) Wanta, milas(?).

Pawafaris atejo.

Pawafaris atejo,
Žiema pabėgt turejo:
Wifur tur akys žwelgia,
Wifur pas mus
Dangus šwiesūs,
Linfimai ir žmonės elgia.
Atejo, atejo pawafaris jau,
Tai kelties, tai džiaugties, smutnasis žmogau!

Apšunkintos dušelės,
Ipykintos širdelės,
Tatein į šwėjų orą.
Kas pyko šyt,
Daugiaus nepyt,
Tėsibziaug lyg prieš norą.
Atejo, atejo pawafaris jau,
Tai kelties, tai džiaugties, pykštasis žmogau!

Laukai liufimai žaliūja,
Tenutyl, kas dėjiūja.
Pons Diews wifus gawina,
Jū gywasti,
Jū lufestj
Pawafaris grąžina.
Atejo, atejo pawafaris jau,
Tai kelties, tai džiaugties wargštasis žmogau!

Drai jau wėl įšilo,
Paufštei jau pašilo,
Giest dangiškąjį temą.
Kas balsą tur,

Wisur, wisur,
Teliaupsin poną Diemą.
Atejo, atejo parvairis jau,
Tatelties, tatdžiaugties kietvienas žmogau!
D-ras G. J. J. S. iš Gr.

Perzvalga.

Iš swetur.

Britanija. Kaip vienam angliškam laivraščiuui Liundonyje iš Afganistano rašoma, Maskoliu žalnerei Merucalą apstate. Bet ir pati waldžia šaimui pranešė, buł gawusi žinoti, kad Maskoliu waislas ant 12 myliu Meruczako mėsui prisiartinęs. Žaibinė gromata waldžios pasiuntinio Lumsden'o žinę apie mėsio apsiartimą per Maskolius patvirtinanti. Šis atsitikimas wėl butu ženklas neišwengiamo karo Maskoliu su Inglijonais.

Ispanija. Iš šios žemės pareina žinė, kad tenai šiltam meto laikui priešus to-lera wėl iš naujo pasirodžiusi. Taigi šita bašijoji liga tenai tik peržiemawo-juši. Ši šiol liga tik Walencijos nu-šampyje, pietinėje žemės dalyje tepasiro-đžiusi, ir ten tik kur-ne-kur wienas jei į apėrą teko. Španijos waldžia wią sawo išlą šuima ant tos slogos nutraminimo.

(L. C.)

Amerika. Žemeje Missouri 600 pėdu gilei aptreštas mėsos atraštas, ant kurio wiršaus druta karta lawos (sūdžiurwųsiu degėsu ugnimi spanjanczio kalno) randasi ir kursorai dar šep wijai gerai išsilaitės. Didis šlaitlius mokintu wyru tūjaus tą mėsą apžvalgė. Ulchezios tieši trautos ir aprubežiutos drutu mūru. Tame mėsio rado wieną swetlyčią, 30 pėdu placzią ir 100 pėdu ilgą su ulineis šosiais; taip jau atrado ir kaulus wieno žmogaus neswetiškio didumo: jo rietaulis matamo puspen-
tos pėdos, o štaibylaunis ketures pėdas, taigi to laiko žmonės bus treja tiek di-
desni buvę, ne kaip musu laiko. Toliaus rado peišiu iš metalu ir ugnies akmenų, piuklu iš metalo ir kitu darbo ryku.

(L. P. L.)

Iš Wokietijos.

Belgijas. Gale praėjusiojo mėnesio musu cecoriui ties paloczimi angliškojo pasiuntinio iš wėjimo išlipus, štaiga wie-
nas wyras ant wėjimo lipinės užšo. Suėmę pažino, kad tai nekursorai nebylys 17 metu waitinas, purcelono moliawo-
tojės esąs. Jis buł tai umu fuslydime dars.

Hanower'is. Bernai metą buvo keli apicėrai su panaiktineis sargais susipešę. Už tai jiems tapė prowa laityta ir jie ant ilgesniu ir trumpesniu laikėjimo ko-
rawonia prasudyti kad sawo ginklus tame pėhye buvę wartoje. Cecorius jiems su forawones atleides.

Heidenburkis. Šeziczon roputės šimet nerėdu atpigusios. Praėjusioje nedeleje buvę galima ant turgaus šepelį štaniu ropuczių už 90 markiū nusipirkti.

Swelfas. Dwiem gaspadoriam šio walscziaus del mento kelio ginczo iš 20 martiū į prową parėjus, prajaidusysis per 400 markiū kaptu turėjo užmokėti.

Iš Lietuwos.

Tilže. Prisiaktintijie 27. aprili re-

mestininio sunų Mitelį Hennig'į iš Wy-
ciškiu dėlei dwiejų plėšimu ant 8 metu
baudžiamos laikėjimo ir 10 metu garbės
prapulbymo prasudyjo. — Su šia prowa
pasibaigė šio karto prisiaktintuju judas.
Arcziausiasis susiejimas prasides 22. ju-
niju.

— Szime mėsio yra ant abeju šaliu
augstosios ulchezios jauni liepu medutai
sodinti. Dabar per kelias naktis tapė
walkunu ne wentas šlaitlius tu medutu
solaulytas ir paishadytas. Tardymas,
kas tai dars, berods prasides, ale iki
šiol wis nūprosnas pasilikęs.

— Stuarts Rumberlant'as, pagirtasis
misliu šlaitytojas, kursai ir prie musu
ekcoriaus sawo galėjimu rodėsi, neužilgo
ir į Tilže atkeliausės, sawo dwyniusius
misliu šlaitymus parodyti.

Priekulė. Gaspadorius R. iš J. yra
15. aprili pakeityje nu šilotarcziamos į
Priekulę 1500 martiū (1006 martiū po-
pėrineis ir 500 martiū aušio pinigais)
pametes. Wernasis radėjas pinigų ati-
dūdamas gauna 200 martiū radybu.

(L. C.)

Plaipėda. Nefenei pasirodė ant jūrės
kolia mylė nu krasio ties Karlabėleis
wandeninė kelinė ir apwertė žveju laiwą,
kuriam žvejudu du Mitelis žwislis ir
Mitelis Paltis su sawo žweybos patai-
sais ir tinklais buvo. Žvejudu išsilaitė
per kolia adyną ant laiwos dugno wirkuje
wandens, patol judu gaspadoriaus Mile-
lio Bružio išgelbėtu tapė. Tinklai ir
kiti žweybos ryklai prapūlė. (Wandeninė
kelinė tai yra andros arba didžio wėjo
futurys, išputęs iš juriu wandeni, kurį
nei koki didį wandens šulpa augštyti pa-
siteliantį regi.)

(L. C.)

Maskoliškioji Lietuva. Utinintui B. rai-
tam grįžtant pritemus iš Pilwiskiū met-
turgio, priško iš nežiniū žmogus, nu-
plėšė nu arklio, prikimšo gerkle purwais
ir pinigų, kuriūs buvo gamės už karmę,
atėmė. Utinintas mislyja, kad tai jo
pažįstamas, ale bijo užlabinėti.

— Willawiskiū mėsio ant atmenin-
kelio naktijie rado neghywą žmogų (kulitį),
kursai buvo baišei sužeistas: dantys iš-
muštos, galwa sudaužyta, widurei iš-
plėšti.

— Naktijie Maurucziū kieme rado pa-
piantas kėlis žydus: tėwą, motyną, sunų
ir dukterį. Žmogudžiū dar nerado.

— Ne toli Bartininku (Willawiskiū
pawietyje arba freize) neregys ubagas
sawo paczią užsmaugė. Tas neregys su
kita laitefi ir jādū darė robą, kaip ga-
letu tą bobelką kur nors nugalūti. Jūdū
je užsmaugusiu ketino į rusį įmesti, kur
jo roputės buvo, ir padėti šalip maišką
(šaką), kad galetu išsiteisiti; matai, sa-
tytu, ejo į rusį ropucziū ir galą tenai
gawo. Bet ant nepalaimos jūdū aplink
rusį betrusiancziū kaimynas iš netyczziū
nubaidė ir bobelka pašliko neįmesta į
rusį. Taip išfireikė nedoras darbas to
jaunojo poro.

— „Prawiteliswenny westnik“, ma-
školiskās laivkrastis, rašo, kad Maskolei už
šką parbūda 21 dwatą Kauno, Wilniaus
ir Garteno rėdybu (guberniju); pirktais

gal buti Maskolei ir swetingenczei; taigi
Lietuwininkai jau negal pirkti . . .

— Iš Žemaičių rašoma, kad wisame
tame didžiame ir taip apgywentame kras-
te tik dwi gimnaziji tėra: Šiauliškė ir
Kaune, bet Žemaičių utininkams wisai
ju neužtenta, kuriu waikai su noru
eina į moksłus, idant pasiektu sawo jiek-
tinį (idejalą) kunigais ar kiumi kitu pasto-
dami. Antanas iš Bugnu.

Wisofia žine.

— Wienas growas iš lietuwiskiū
Aginskiiu giminės (dabar šnareci tos lie-
tuwiskiū magnatu giminės yra kun-
gaishczėis) turėjo gudrei išmokitą šunį,
kurį jis wisur drauge liubėdawo imti.
Jam iškį Paryže apsilankant, palwiete ji
į wieną surintimą, kur jam trumpai atė-
jus brangų deimantais išgrožitą žėgoruką
pawogė. Pulicija žadėjo wagi susieškoti,
ale Aginskis atšakė, to nereikent; jis tu-
rės šunį, kurs jam žėgoruko šuwokimą
padėsės. Szimį į swetlyčią išwadinęs
pasakė: „Strinky, jiekstok!“ Szū nu wieno
iki kito šofinėdamas kōną apūstė. Ga-
liausei wienam į atis žiuredamas pra-
dėjo urzti. Tą poną pertraczius ir iš
tikro wogtasis brangusis žėgorelis tapė
atrasas.

(M.)

Gromatuchzia.

Bs., Gl. Siustėjus rantraczius gawau.
J 4. ir 5. n. jau nėra galima patalpinti, nės
jādū jau išspaustu; ale į 6. susigadys. Ran-
trakti „Wagonija Lietuwoje“ pagrąžijiu.

Turgaus prekia iš Tilžės.

	9. maju 1885.	M. J	M. J
Kwiczei, 42½ filogr.	6	750	
Rugei, 40 filogr.	4 80	5 60	
Miezi, 35 filogr.	4	5 20	
Wiožs, 25 filogr.	3 10	3 60	
Žirnei } rainieji, 45 filogr.	6	9	
} baltieji, 45 filogr.	6	8	
Semenei, 35 filogr.	—	—	
Lymotai, 50 filogr.	10	—	
Roputės, 45 filogr.	2 40	—	
Swiestas, filogr.	1 60	—	
Kiaukė, tapa	2 25	—	
Pymas, ettoliteris (100 lyteriu)	24	—	
Brangwynas, } ettoliteris	28	—	
} lyteris	— 30	—	
Kiaulėna, filogr.	1	1 10	
Žautėna, filogr.	80	1	
Werkėna, filogr.	80	—	
Wincziana, filogr.	80	—	
Krūpai prastieji, filogr.	34	—	
Wioziū krūpai, filogr.	44	—	
Szienas, centneris	1 90	2 30	
Sziaubai, tapa po 600 filogr.	18	24	

Berlyniškis rublio kursas.

100 rubliu:
29. 196,65 mf. 30. 195,90 mf. 1. 200,25 mf.
2. 198,00 mf. 4. 197,35 mf. 5. 196,50 mf.
Szpyrtus 27. aprili.
42,25 mf.

Alpšatymai.

Mofintinis

gal į mano kolonijolės taworu ir destilacijono
kupejystę pradēm įjotiti.

F. Krafft'as, Tilze.

Pilies maluno ulyczioje num. 4.

Ant labai nužemitu prefiu prisiulau ipatiszkai drutas ledospintas

paties pabricerūtae.
Tos ledospintos pagal naujausį ir geriausį įstaishmą dirbtos yra, ir prie meniai ledas labai vėsin.
➡ Neį jostoj fitoj pabrifej pigėsnios prefiuos!

G. Siegmund,
klempnerio-mistras.
Ragainėje.

AUSZRA.

Laikraštis išleidžiamas Lietuvos mylėtoju,

išseina kas mėnesį kartą, pavyzdyje knygutės 32 — 48 pusia. Prusu Lietuvoje, Vokietijoje ir visose kitose žemėse kasztūja ant metu 4 mk. 50 pf. su nusiuntimu po jūstele. Rusizkoje Lietuvoje ir pacioje Rusijoje kasztūja su nusiuntimu 4 rublius (8 markius). Atskirus numeris kasztūja 40 pf. su nusiuntimu. Apsakymai Auszros rėdystėje priimami užmokami už kožn pusiau dalytą eilutę po 20 pf., laikytojai pusę tiek temoka.

Jau sukako per du metu, kada pulkelis mokintu Lietuviu susidejo išleisti laikraštį, kursai atkeltu lietuviszką kalbą iš sužuvimo, kad lietuviszkoje kalboje visokius naudingus mokslus pranesz ir tarp Lietuvininku kultūrą platis. — „Auszra“, tasai laikraštis, kreipiasi prie kiekvieno nūszirdaus Lietuvininko, dar neužmirszusio savo tėviszkės praitinės ir savo tėvu kalbos. Szime laikrasztje kožnas, ir mokitas ir nemokitas, ir bagoczius ir varguzis, atras skaitydamas szirdies ramumą, jo mislys susijieszkos kelia, kuriū eidamas galės savo paszalpą atneszti prie attaisymo giminės ir kalbos.

„Dangel metu svėts rokavo,
Musu žemė kaip prazuvo,
Kaip užmirszo kalbą savo
Ir užmirszo, kūmi buvo.
Bet ką anūziai pagadino,
Laikas yra sutaisyti . . .“

„Auszros“ rėdystė Bitėnūse.

Gromatas, rankraszczius, issziraszymus ir pinigūs priima:

**Martynas Jankus, Bitėnai per
Lumpėnus (Lompönen
Ost-Preussen).**

Gaspada

Augusto Paarmann'o

Tilžeje, netoli gelšfeldwario, tur 12 keleiviu stabu ir yra visu kūmi, to švezcias tik pageidantu, aprupinta. Staltu kofia 30 arkliu randa; yra ir vėžimams pasiures. Prefios tantiaus aplankant labai žemos. Tarnaujantieji kalba lietuviszkai. Pasilecevoja keleiviams reikalui asfirandant.

Įšleidyta ir už rėdystę atjako J. Sybertas Ragainėje.

Geriausią perkama versime
po užstoma tikrumo
del

audziamu medzvilniu

kožname numerhyje,
suktu ir nesuktu,

audziamu medzvilniu
kroshtu (parvūtu) tik tifrūse dažūse,

milams vilnu

šviespilkui maigytūse dažūse,
vidutinei pilku ir tamspilktu,
vijai cżyštoje vilnoje,

milams vilnu

dažytu kožmūse dažūse,

maszyniniu siulu,

— baltitu ir nebaltitu, —

geriausioje ir daugiausie laifancioje
vertybeje. Tūse dalytūse tik visu
geriausius tamorns turu ir jās
pardūdu ir prefios nepribūdamos
ant pigiausiuju prefiu.

Waldemar'as Gassner'is

Tilžeje,
votifkoje ulhezioje 12.

Lietuvininkai užprašomi ant naujojo
metu bertainio apšitelinti tas nedele
išeinantij

NIAMUNO SARGA.

Visi puštai, gromatnebei ir pati laif-
rafczio įpaustuwe priima apšiteliamus
už 35 pf., su atnešimu į namus 50 pf.
ant bertainio mēto.

Rėdystė „Niamuno Sargo“.

Knyga įpaustuwe J. Syberto
Ragainėje, ant turgaus 180

prisiūlo Lietuvininkams pagatavoti visokius spaustuwytes dalykus; įspauda
(drufa) knygu, knyguozin, visokiū apsakymū, patvietimū t. t. ant
suzadėtuviū, ant švodbos, ant krikštyū, šermenū; wiešiu (visytės) korteliū,
lietuviszkoje, wotifkoje ir kitose kalbose kū pigiausie, greicziausie ir dai-
liausie atliekama. Uždawimai iš kitur weikliausie pagatavijami.

Weilei pasitikedamas su uždawimais nū Lietuvininku galėsjes pasi-
džiaugti pasirašo

su pagarbe

J. Sybertas.

Silkin

tvirtai sukrautu ir geru
jau nuo 12 mk. už baczka,

prisiūo

F. Krafft'as, Tilze
(šale walcziū tilto).

Weilniant piningai iki Mifelio palaukiami.

Statydina ir įpaudzina J. Sybertas Ragainėje.

Cilzes Keleivis,

pirma „Naujasis Keleivis“,
laifracziū prefiu raistūse 1884 2. dal. o num. 7.
išeina Tilžeje kas nedele pėtnycioje. Šfi-
rašymus ant bio laifto už prefią

50 pf. ant metu bertainio
Tilžeje Neilenderio knigu spaustuwe, kitur
visi puštai priima.

„Tilzes Keleivis“ pargabena, neprisfaltant
weros ir motilo juraku, tai, tas įwarbiausia,
iš dienos nusiđawimu, karalystės ir cecorystės šaimo
susirodymus, žines iš mēto ir iš provincijos,
prisfaltintuju šudo pranešimus, papasatojimus,
wisotia žinę, turgaus prefias iš Tilzes, Klat-
pedos ir Karaliaucziūs, galwiju ir arkliu
meturgius, malku parđadamas dienas, ru-
bliūs tursą, gromatnyczią ir t. t.

Apsakymai,

už torpo šiltinę eile 10 pf., randa per „Tilzes
Keleivis“ wisuoc walsczinosc, fur Lietuwi-
ninkai gywena, didziausiaji praplatiūma.
Berquidymas į lietuviszką kalbą nēto netaš-
tāja.

Įšleistuwe Tilzes Keleivio,
J. Reylander'is ir sunus.

Visi wyriausybisti

raštai (pormularai)

yra gaunami

J. Syberto

spaustuweje, Ragainėje.

Szeimynykszcziams szluzmos knygos
matrozu szluzmos knygos

ir

➡ darbo knygos ➡

yra gaunamos prie

Syberto.